

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053
Тел/факс: (+38 044) 4862878, 4862841, 4862812, 4863070, 4862883
E-mail: info@auc.org.ua www.auc.org.ua

№ 5-303/21

від 11.05. 2021 року

**Заступнику Голови Комітету Верховної
Ради України з питань освіти, науки та
інновацій
Колешину С. В.**

Шановний Сергію Валерійовичу!

22 квітня 2021 року відбулось установче засідання утвореної АМУ Фахової мережі з питань освіти, на якому обговорювались нагальні питання, що турбують органи місцевого самоврядування, пов'язані з реформуванням загальної середньої освіти, децентралізацією повноважень в освіті та становленням ефективного місцевого самоврядування базового рівня.

АМУ щиро висловлює Вам, Сергію Валерійовичу, вдячність, за участь в установчому засіданні. Ваш виступ був вкрай важливим для представників громад, які відчують нестачу інформації в умовах невизначеності, яку спричиняють внесення змін до освітнього законодавства.

Користуючись Вашим запрошенням до діалогу та співпраці, надсилаємо перелік проблемних питань у сфері освіти від органів місцевого самоврядування, який сформовано за результатами опитування близько 200 сільських, селищних, міських громад з усіх областей України, що увійшли до складу оновленої Фахової мережі з питань освіти при Асоціації міст України.

Сподіваємось на подальшу плідну співпрацю для підтримки і розвитку освіти України, розбудови ефективного місцевого самоврядування, в якому освіта дійсно стане пріоритетною галуззю.

Додаток: згадане на 4 арк. в 1 прим.

З повагою

В.о. виконавчого директора

В. В. Сидоренко

Перелік проблемних питань у сфері освіти від органів місцевого самоврядування

1. *Щодо місцевого управлінського аспекту (на рівні громади)*

1.1. *Оптимізація мережі закладів освіти*

- наявність дискримінаційних обмежень повноважень більшості громад (окрім міських з населенням більше 50 тисяч) щодо формування мережі академічних ліцеїв, що суперечить реформі децентралізації, згідно з якою сільські, селищні, міські територіальні громади мають однакові повноваження у сфері загальної середньої освіти і відповідно до Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти (стаття 32);
- відсутність достатнього обсягу коштів місцевих бюджетів на утримання мережі закладів освіти: як загальноосвітніх, так і дошкільних та позашкільних. Становище ускладнюється тим, що на заклади дошкільної та позашкільної освіти – не передбачено жодних видатків з державного бюджету, ні на оплату праці педпрацівників, ні на утримання;
- відсутність чіткої законодавчої бази, механізмів та індикаторів для визначення оптимальної мережі закладів освіти, а також рекомендацій щодо стратегії розвитку освіти в територіальних громадах.
- відсутність інститутів громадської участі в процесі напрацювання та прийняття рішень що стосуються освіти громади.

1.2. *Осучаснення закладів освіти*

- відсутність достатнього обсягу коштів місцевих бюджетів на створення нового безпечного, безбар'єрного естетично-привабливого освітнього середовища освітнього простору, що передбачено реформою НУШ (негайного вирішення потребує оновлення протипожежних систем у закладах освіти, запровадження фізичної доступності приміщень закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами);
- повільне впровадження цифровізації освіти, відсутність єдиної освітньої платформи, електронного документообігу, електронних освітніх ресурсів та освітнього контенту як основи для дистанційного навчання;
- недостатня державна підтримка на оснащення кабінетів і лабораторій у закладах освіти, що потребують оновлення у зв'язку із реформою НУШ.

2. *Щодо державного управління освітою*

2.1. *Фінансування галузі:*

- недостатнє фінансове забезпечення реформи освіти, зокрема на оснащення матеріально-технічної бази базової та профільної школи;
- дефіцит освітньої субвенції у зв'язку з недосконалістю формули розрахунку освітньої субвенції. Зокрема: формула не враховує:
 - години індивідуального навчання (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 № 8 «Про затвердження Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах»);
 - видатки на заміну тимчасово відсутніх працівників, у тому числі відсутніх у зв'язку із обов'язковим щорічним підвищенням кваліфікації;
 - реальну потребу на оплату праці вихователів груп подовженого дня;
 - нижчу наповнюваність класів сільських територій, що входять до складу міських територіальних громад.

Також формула містить занижені коефіцієнти для розрахунку оплати педагогічних працівників, що не задіяні безпосередньо у навчальному процесі, та для поділу класів на групи. Несвоечасність збільшення розрахункової наповнюваності класів в період адаптивного карантину, пов'язаного з розповсюдженням коронавірусної хвороби COVID-19, та неузгодженість рекомендацій організувати роботу класів з меншою наповнюваністю від нормативної.

- незабезпеченість коштами освітньої субвенції таких необхідних складових належного функціонування освітньої сфери громади як непедагогічні працівники закладів освіти, енергоносії, шкільні автобуси;
- нерівномірність розподілу асигнувань освітньої субвенції, що призводить до помісячної незабезпеченості заробітної плати педагогічного персоналу;
- відсутність субвенції на оплату праці педпрацівників закладів дошкільної освіти та позашкільної освіти, хоча і дошкільна й позашкільна освіта визнані законом «Про освіту» невід'ємними складовими системи освіти;
- наявність несправедливого механізм перерозподілу видатків субвенції між обласним бюджетом, бюджетами територіальних громад (у межах видатків регіону) за результатами місячного/квартального звіту про виконання місцевих бюджетів, що

здійснюють облдержадміністрації. При цьому за рахунок громад, які оптимізували свою мережу (і можуть скористатись залишками освітньої субвенції для покращення матеріально-технічного стану своїх закладів освіти), надається допомога громадам, які ще в процесі створення оптимальної мережі;

- надмірні витрати громад для забезпечення пунктів ЗНО необхідним обладнанням та матеріалами. Коли ЗНО організовується в одній громаді, а на пункти з'їжджаються абітурієнти ще з ряду громад, то на жаль, всі організаційні моменти та видаткова частина лягає на громаду-організатора.

2.2. *Нормативно-правове регулювання галузі:*

- нестабільність і неузгодженість нормативно-правової бази загальної середньої освіти та відсутність «дорожньої карти» впровадження реформи НУШ, зокрема, запровадження профільної середньої освіти, мережі комунальних ліцеїв; відсутність нормативно-правової та навчально-методичної бази, що регулює діяльність ліцеїв;
- недосконалість нормативно-правового забезпечення освіти: відсутність нових законів України «Про дошкільну освіту», «Про позашкільну освіту», положень про ліцей, про гімназію, про початкову школу, про заклад дошкільної освіти; застарілість окремих наказів МОН;
- недосконалість процедури закупівлі харчових продуктів та послуг з організації харчування: через тривалий термін проведення процедур закупівель, в тому числі можливість відміни з вини учасників, виникають проблеми із забезпечення дітей харчуванням. Інша проблема в тому, що керівник змушений обрати найдешевше або виключно те, що відповідає характеристиками документів МОНУ, не враховуючи регіональних особливостей;
- застарілий алгоритм проведення обліку дітей дошкільного та шкільного віку, як наслідок неможливість проведення достовірного обліку дітей та підлітків шкільного віку у зв'язку з тим, що місце реєстрації та місце проживання дітей часом не співпадає, та небажанням все більшої кількості людей давати будь-кому свої персональні данні.
- відсутність реальної можливості вибору закладу для проходження курсів підвищення кваліфікації вчителів (на разі фінансувати можливо лише обласні інститути післядипломної освіти, навчальні програми яких застаріли, а фахівці в більшості не мають наукових звань або працювали в закладах освіти більше 25-30 років тому);
- нерегульовані питання надмірної залежності керівника закладу освіти і органу управління освіти від низки різноманітних перевірок,

зокрема Держпродспоживслужби, ДСНС (пожежна безпека), ДСЯО, ОДА та інших, які мають право перевіряти (або й штрафувати). Також досі, попри неодноразові наміри МОН щодо зменшення «паперотворчості», у закладах та місцевих органах управління освітою значну частину роботи займає написання статистичної та інформаційної звітності (єдині зразки обов'язкової ділової документації у закладах загальної середньої освіти усіх типів і форм власності, затверджені наказом МОН від 10.05.2011 № 423, наразі залишаються чинними. Водночас, з урахуванням запровадженням е-документообігу та звітності, необхідно розробити та затвердити нові зразки обов'язкової ділової документації (у тому числі електронного класного журналу).

3. *Щодо кадрових питань в освіті:*

- нестача висококваліфікованих педагогічних кадрів;
- неможливість якісного забезпечення організації інклюзивного навчання через брак фахівців (логопеди, дефектологи, корекційні педагоги, інші);
- застарілість типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти в частині:
 - умов, які впливають на кількісний показник штатних одиниць, зокрема під час розрахунку нормативної чисельності (максимальної) посад: заступника директора, шкільного психолога, соціального педагога);
 - відсутності посади фахівця, відповідального за ведення веб-сайту закладу, за оприлюднення і оновлення інформації;
 - недостатності чисельності штатних одиниць посади бухгалтера та посади відповідального за організацію публічних закупівель в закладі освіти, які ведуть самостійний бухгалтерський облік;
- неготовність закладів загальної середньої освіти працювати в умовах автономії через брак спеціальної підготовки відповідних кадрів та відсутність необхідної широкомасштабної підготовки керівників та бухгалтерів закладів освіти до функціонування в умовах автономії.

5. *Інші питання:* відсутність спеціальної нормативно-правової бази для запровадження освіти для дорослих.